

Kärlek.nu

Om Internet och unga med intellektuella funktionsnedsättningar

Lotta Löfgren-Mårtenson

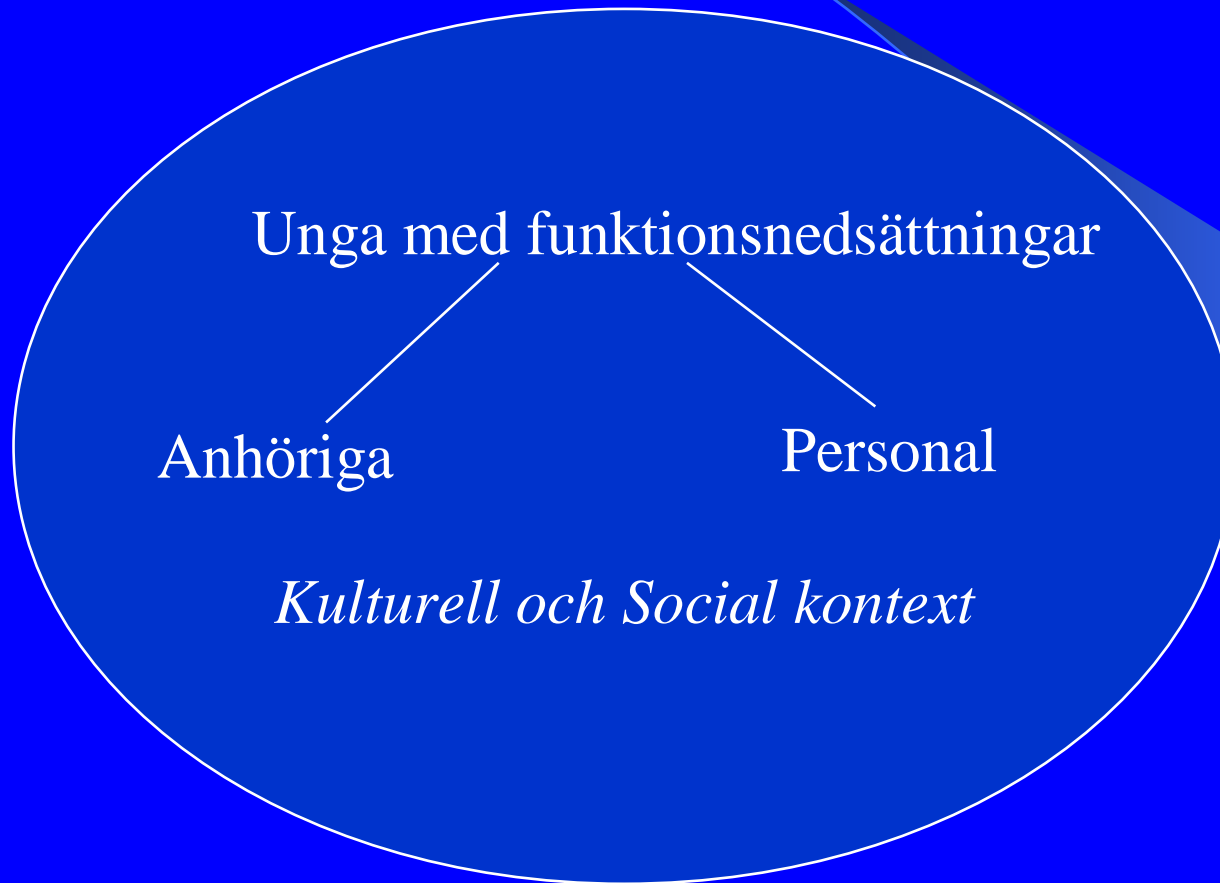
Docent i hälsa och samhälle, inriktning sexologi.

Aukt. spec. i klin. sexologi

Malmö högskola

www.lofgren-martenson.com

Sexualitet och kärlek ur ett samspelsperspektiv

NÅGRA DILEMMAN:

- Kan man utveckla självständighet, samtidigt som man är beroende?
- Kan samhället fastställa "sexuella rättigheter till alla" utan att ge stöd i praktiken?
- Vad är " normalt" och vem bestämmer det?

Tidigare forskning om sexualitet och unga med intellektuella funktionsnedsättningar

- Normativ och skyddad värld
- Det annorlunda kopplas till funktionsnedsättningen
- Ambivalenta föräldrar – oro för negativa konsekvenser av sexualiteten
- Personalens dilemma – ansvar, tillåtelse, kontroll
- S. k. social fostran

Sexuella uttryck och beteendemönster

- Socialiseras in i en heterovärld
- Begränsat privatliv
- Stora variationer - vanligast med kramar, pussar, kel och kroppskontakt/-känsla, ovanligare med samlag
- Många drömmer om en partner, men få anser att föräldraskap är realistiskt
- Stegvisa sexuella erfarenheter – många positiva, men många osäkra på när/OM sexualitet är tillåtet

Nät-sex projektet 2002-2005

Månsson, S-A, Daneback, K., Tikkanen, R. & Löfgren-Mårtenson, L.,
Göteborg Universitet och Malmö Universitet

- Enkätstudie (n=1 828, 55 % män 45 % kvinnor)
- Kvalitativ studie om användandet av Internet bland unga med intellektuella funktionshinder (n=24 informanter, 12 unga vuxna, 12 personal)
- Flertal artiklar och rapporter: online sexual activities, cyber sex and compulsive behavior etc.

Kärlek och sexualitet på Internet i Sverige

- *80 % av informanterna använder även Internet för kärleks- och sexuella skäl*
 - flirtar, tittar på pornografi, sexuell information och rådgivning, söker en stadig eller utomäktenskaplig partner, köper sexhjälpmedel, skapar, utvecklar och underhåller relationer etc.
- *Nya sexuella normer och beteendemönster*
 - mer explicit sexuell språk, både anonyma och öppna kontakter, möjligheter att experimentera med ålder, kön, sexuell identitet/läggning och utseende
- *Nya sätt att mötas*
 - gemensamma intressen, värderingar, attraheras av personlighet istället för utseende
- *Nya köns- och generationsmönster*
 - inte den traditionella könssuppdelningen gällande kärlek och sexualitet, yngre kvinnor mer sexuell explicita än äldre

”Nätgenerationen” – dagens unga

- Dramatisk ökning av dagliga användandet av datorer och internet, även för kommunikation och skapande av relationer med vänner och partners. Idag har 88 % tillgång till internet, många är uppkopplade dagligen (Svenskarna och Internet 2011)
- Fyra av fem unga i Sverige hade 2004 en s.k. *“lunaridentitet”* (medlemmar på websajten LunarStorm). Idag finns hälften av befolkningen på Facebook
- Cybernormer, nicknamnes, hemsidor för självpresentation, mailing-listor med kända och okända, nätflirter, nätrelationer, IRL (in real life)
- Samhällelig oro över negativa aspekter av Internet; risken att bli lurad, lättillgänglig pornografi, nätberoende och sexmissbruk

Unga med intellektuella funktionsnedsättningar och Internet

- Samhälleliga reformer kring normalisering, integrering och självbestämmande sedan 1970-talet
- Ändå lever ett stort antal unga ett socialt isolerat liv och är i behov av fler sociala arenor
- Så, använder även unga med intellektuella funktionsnedsättningar Internet för kärleks- och sexuella skäl?
- I så fall; vilka använder Internet och hur presenterar man sig själv på nätet?
- Vilken syn har omgivningen på användandet av Internet bland unga med intellektuella funktionsnedsättningar?

Vilka använder internet?

- Tillhör nätgenerationen – unga på gränsen till "normalpopulationen"
- Starkt motiverade att lära ny teknik, normer och cyberspråk
- Skapar alternativa identiteter på nätet
- Klarar textbaserad kommunikation, helst e-post.

Virtuella mötesplatser

- Söker sig till de stora, "breda" mötesplatserna, t.ex. tidigare Lunarstorm, Bilddagboken, numera Facebook
- Den tredje platsens gemenskap
- I cyberspace skapas kontakter med både kända och okända, oavsett geografi, tid och funktionsnedsättning

Orsaker till nätanvändning

- Sociala och kärleksmässiga skäl – vill vara "som alla andra"
- Håller kontakt med redan kända vänner och partners och "raggar" potentiella partners
- Fåtal säger sig se på porr, främst killar

Hur används nätet?

- Flirtar, söker kontakt och upprätthåller relationer främst genom e-post, sårare med chatt
- Skapar "lunaridentiteter", egna presentationssidor, lägger ut bilder,
- Några enstaka (tjejer) träffar okända IRL
- Tjejer mer kommunikativa, killar fantiserar om partners. Generellt sett fortsätter killar att spela spel, medan tjejer bloggar och använder sociala nätverk

Erfarenheter och upplevelser

- Unga med IF ser nätet som en positiv social arena
- Några få realiserar drömmen om att hitta en partner via nätet
- Risk för besvikelser och oinfriade förhoppningar
- Enbart monogama relationer på nätet, kärleksideologin råder
- Medvetna om risker, men agerar inte alltid utifrån dessa

Omgivningens syn och förhållningssätt

- Mörk bild av Internet bland personalen – risk för övergrepp och "lurendrejeri"
- Lär ut "netikettregler" och förhållningssätt
- Tidsbegränsar användandet och kontrollerar innehållet
- Några få är positiva, främst yngre

Diskussion

- Digitala rum som nya frizoner
- Risker och förhoppningar på nätet
- Från teknik till interaktion
- Nätet – ett verktyg för sann integrering och normalisering?